

**ÓZBEKISTAN RESPUBLIKASI JOQARI BILIMLENDIRIW ILIM HÁM
INNOVACIYALAR MINISTRILIGI**

BERDAQ ATÍNDAGÍ QARAQALPAQ MÁMLEKETLIK UNIVERSITETI I

**KÁSIPLIK (DÓRETIWSHILIK) IMTIXANLAR DÁSTURI
HÁM BAHALAW KRITERIYASÍ**

“MILLIY HÁM JEKE ATQARÍWSHÍLÍGÍ” PÁNI

**60211400-Vokal atqariwshılıǵı kórkem óneri: milliy qosıq atqariwshılıǵı
tálim jónelisi ushın**

Nókis - 2023 jıl

Dástúr Berdaq atındaǵı Qaraqalpaq Mámleketlik Universiteti “Kórkem óner” kafedrası
Keńesiniń 2023-jıl ____ - _____ ____ -sanlı jıynalıǵı qararı menen tastıyıqlanǵan.

Dúziwshiler: Berdaq atındaǵı Qaraqalpaq mámleketlik universiteti
“Kórkem óner” fakulteti “Kórkem óner” kafedrası baslıǵı
docent S.Ayapov

Berdaq atındaǵı Qaraqalpaq mámleketlik universiteti
“Kórkem óner” fakulteti “Kórkem óner” kafedrası
assistenti N.Asqarov

**Pikir
bildiriwshiler:** Ózbekstan xalıq baqsısı Ğ.Utemuratov

Ózbekstan hám Qaraqalpaqstan Respublikalarına xızmet
kórsetken artist, R.Qutekeeva

Kirisiw

60211400 Vokal kórkem óneri: (dástúriy qosıqshılıq) tálim baǵdarı boyınsha “Qánigelik” den 1-dóretiwshilik imtixan programması hám 2-dóretiwshilik pán “Solfedjio hám muzıka ádebiyatı” den abituriyentlerdiń ámeliy kónlikpesi hám ilmiy tájriybeleri hám de teoriyalıq bilimlerin anıqlaw ushın mólsherlengen. Atqarılatuǵın wazıypalar tastıyqlanǵan kriteriya tiykarında bahalanadı.

“Qánigelik”dan dóretiwshilik imtixan maqseti hám wazıypaları

“60211400 - Vokal kórkem óneri: dástúriy qosıqshılıq” tálim baǵdarı boyınsha dóretiwshilik imtixan programması abituriyentlaming ámeliy atqarıwshılıq kónlikpe hám ilmiy tájriybelerin anıqlaw maqsetinde ótkeriledi.

Abituriyentlerdiń ulıwma tayarlıq dárejesi, qábileti. iqtidori, bilimi, dúnyaǵa kóz qarası hám aqıl-ziyrekligi esapqa alınǵan halda normativ dásturdi ózlestiriw ústinde jumıs alıp barıladı.

“Dástúriy jeke qosıqshılıq” pánin ózlestiriwden kelip shıǵıp wazıypalar - abituriyentler túrli jónelislerde bilimlerge iye ekenlikleri hám ózleriniń atqarıw sheberligin kórsetiwlerinen ibarat. Ayırıqsha itibar professional dárejeli atqarıwshılıqtı tolıq jetilistiriwge, onı joqarı kórkem dárejede kórsetip beriwge qaratılıwı kerek. “Dástúriy jeke qosıqshılıq” pání maydanınan abituriyent dáwir talabına qaray dúnyaǵa kóz qarası keń bolǵan, yaǵnıy insaniyat mádeniyatı, tariyxı, rawajlanıw basqıshları atap aytqanda, ádebiyat hám kórkem óner tarawında tereń pikirlew menen birge, jańa payda bolǵan kompyuterler sistemasındaǵı jáhán muzıkalıq programmaları maydanınan da túsiniwke, bilim hám kónlikpelerge iye bolıwı shárt.

Abituriyent bilimine qoyılatuǵın talaplar

“60211400- Vokal kórkem óneri: “Dástúriy qosıqshılıq” tálim baǵdarı boyınsha oqıwǵa kirip atırǵan abituriyentlerdi saralaw maqsetinde klassta kirisiw talaplarına uyqas programmalarǵı atqarıp beriwı názerde tutılǵan.

Oqıwǵa kiretuǵın 30 minutqa shekem bolǵan waqıt dawamında atqarıw programması (hár túrli formadaǵı maqom shıǵarması, ózbek xalıq muzıkası, kompozitorlik shıǵarması úlğileri) n atqarıp beriwı talap etiledi.

Abituriyent dóretiwshilik imtixan komissiyasına tómendegi shıǵarmalami usınıwı kerek:

- - 1 túrli formadaǵı milliy xalıq qosıq;
- - 1 xalıq qosıǵı ;
- - 1 kompozitorlar dóretiwshiligine tiyisli dóretpe

Atqarıw programması

“60211400-vokal kórkem óneri: dástúriy qosıqshılıq” tálim baǵdarına arza tapsırǵan barlıq abituriyentler belgilengen dizim tiykarında, jeke tárizde, tayarlanǵan programmanı ansambl menen birge yadnan atqaradı.

Abituriyent shıǵarma muzıka, dóretpeler nota tekstin qátesiz, shıǵarmanı kórsetilgen tezlikte, nama shtrixların tuwrı qollanǵan halda, intonaciya saplıǵına ámel etip, barlıq artikulyatsiya talapların atqarıp, sonıń menen birge, shıǵarmanı kórkem mánisi hám milliy qásiyetlerin tolıq ashıp bergen jaǵdayda atqarıp beriwı zárúr. Shıǵarmada muzıkalıq ańlatpa qurallarınıń qollanıwı, dawıs kúshi jáne onı basqarıw, hám de onıń sapası tiykarǵı áhmiyetke iye.

Shama menen atqarıwshılıq programması dizimi

1. Qaraqalpaq xalıq qosıqları yamasa kompozitorler dóretiwshiligine tiyisli shıǵarmalardan biri. Mısalı: Qaraqalpaqta, Maǵan ber, Bes perde, Muxalles, Nalish, Xan Sayat hám basqalar.

2. Intizar saǵan, Baǵlar, Sáwdigim, Altın kól, Qızlar úyge kir, hám basqalar.

Dóretiwshilik imtixan abituriyent tárepinen atqarılatuǵın ámeliy jumıs tómendegi kriteriya tiykarında bahalanadı:

№	Atqarıw talapları	Tolıq juwap ushın ball
1.	Dóretpe tekstiniń tuwrılıǵı	10,0 Ballǵa shekem
2.	Dawıs sapası jáne onı basqarıw	10,0 Ballǵa shekem
3.	Saz-áspabta atqarıwshılıq	10,0 Ballǵa shekem
4.	Saqna mádeniyatı	6,0 Ballǵa shekem
5.	Artikulyatsiya talaplarınıń orınlanıwı	10,0 Ballǵa shekem
6.	Muzıkalıq ańlatpa qurallarınıń tuwrı qollanıwı	10,0 Ballǵa shekem
7.	Nápesti tuwrı alıw hám qollanıwı	10,0 Ballǵa shekem
8.	Intonaciyanıń sap forması	10,0 Ballǵa shekem
9.	Dóretpe ózgesheligin ashıp beriliwi	7,0 Ballǵa shekem
10	Shıǵarmanıń tuwrı tańlanıwı	10,0 Ballǵa shekem
Jami:		93,0

Atqarıw programması boyınsha toplaw múmkin bolǵan maksimal ball -93 ball

1. “Solfedjio hám muzıka ádebiyatı”

a) “Solfedjio”

Solfedjio páninen abituriyent bilimine qoyılatuǵın talaplar

Abituriyent “Solfedjio” páninen oqıw programması sheńberinde tolıq bilimge iye bolǵan halda, notaǵa qarap atqarǵanda, muzıkalıq-teoriyalıq hám ámeliy kónlikpelerin kórsetkende, sonıń menen birge, pán boyınsha bilimleri joqarı dárejede bolǵanda qoyıladı. Abituriyenttiń solfedjio páninen qábiletin jarqın kórinetuǵın bolıwı kerek.

Solfedjio páninen kásiplik (dóretiwshilik) imtixanda abituriyent tárepinen orınlangan ámeliy jumıs tómendegi kriteriya tiykarında bahalanadı :

1. Notaǵa qarap bir dawıslı mısallardı dirijyorlıq etip atqarıw
2. Intervallar hám akkordlarnı esitip anıqlaw

№	Savollar mazmuni	Tolq juwap ushin ball
1.	Notağa qarap bir dawıslı mısallardı dirijyorlıq etip atqarıw:	
a)	Tonallıqtı tuwrı anıqlaw	5 ballğa shekem;
b)	Sap atqarıw	7 ballğa shekem;
c)	Ritmik izbe-izlikke anıq ámel qılıw	7 ballğa shekem.
d)	Xalıq ladlarında transpozitsiya etip atqarıw	7 ballğa shekem
2.	Intervallar hám akkordlardı esitip anıqlaw.	7 ballğa shekem.
Jámi:		33,0

b) “Muzıka ádebiyatı”

Kollokvium formasındaǵı sáwbetten abituriyenttiń “Muzıka ádebiyatı”páninen jáhán, rus, ózbek muzıkası tariyxına tiyisli sorawlarǵa juwap beriwi, tapsırǵan baǵdarı tariyxı haqqında bilim dárejesi qanday ekenligi bilip alınadı. Awızeki túrde sorawlar mazmun-mánisin ashıp beriw talap etiledi.

BAHALAW KRITERIYASÍ

№	Savollar mazmuni	To‘liq javob uchun ball
1.	Qaraqalpaq muzıka ádebiyatınan sorawlarǵa juwap	15,0 ballğa shekem
2.	Ózbek muzıka ádebiyatınan sorawlarǵa juwap	7,5 ballğa shekem
3.	Rus, Sırt el muzıka ádebiyatınan sorawlarǵa juwap	7,5 ballğa shekem
Jámi:		30,0

“Muzıka ádebiyatı” boyınsha toplaw múmkin bolǵan maksimal ball - 30, 0 ball.

Usı tálim baǵdarında kásiplik-dóretiwshilik (awızseki) imtixanlarǵa jámi qoyılatuǵın maksimal ball - 156, 0 ball.

Apellatsiya tartibi

Abituriyentler tárepinen kásiplik (dóretiwshilik) imtixan nátiyjeleri boyınsha institut qabıl komissiyasınıń apellatsiyalar menen islew komissiyasına nátiyjeler daǵaza etilgen kúnnen baslap 24 saat dawamında shaqırıwı múmkin.

Shaqırıq mazmunı tek óziniń balları maydanınan bolsa qabıl etiledi, basqa abituriyentler haqqında jazılǵan shaǵım arzaları qabıl etilmeydi.